

București, 27.09.2018

R A P O R T

Din perspectiva sistemului judiciar, aflat într-un proces de reformă ale cărui efecte se fac resimțite în calitatea actului de justiție, fără ca acestea să atingă însă gradul de suficiență așteptat de beneficiarii săi finali, justițiabilii, ultimii ani au constituit o etapă importantă în îndeplinirea scopurilor propuse prin Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020.

Astfel, în afară de preocuparea întregului personal manifestată la nivelul instanțelor, pentru asigurarea unui act de justiție de calitate, pentru îndeplinirea sa cu celeritate, și în anul care a trecut, progresele în ceea ce privește infrastructura și asigurarea tuturor garanțiilor procesuale pentru respectarea dreptului la un proces echitabil, au demonstrat responsabilitatea celor care îndeplinesc acest serviciu public, deosebit de important pentru societatea românească.

Având în vedere că activitatea judiciară este desfășurată de judecători alături de celelalte categorii de personal, formarea acestora se

înscrie de asemenea, într-un demers social general de identificare a unor standarde de calitate și de evaluare, mai ales că în contextul reformei sistemului judiciar, formarea magistraților și a personalului auxiliar este un mijloc de realizare a transformărilor de sistem.

Transparența și calitatea actului de justiție, aspecte de bază în reforma sistemului judiciar, depind și de pregătirea profesională continuă a grefierilor, alături de pregătirea judecătorilor, reprezentând o componentă de bază a independenței sistemului judiciar, mai ales din perspectiva rolului grefierilor în actul de justiție, de a degreva judecătorul de activitățile nespecifice funcției sale.

Poziția grefierului în cadrul procesului judiciar și în funcționarea justiției, ca serviciu public, nu este în niciun caz una marginală. Dimpotrivă, chiar dacă nu este implicat în procesul de decizie în cauză, grefierul asigură suportul indispensabil judecătorului pentru a pronunța o hotărâre sau a dispune o soluție în cauză, după cum misiunea sa este fundamentală în ceea ce privește desfășurarea procedurii judiciare și apărarea drepturilor părților.

Pe de altă parte, dificultățile cu care sistemul judiciar se confruntă în România ultimilor ani sunt dificultăți rezultate din volumul de muncă, din logistica insuficientă în raport cu idealul pe care l-ar presupune aplicarea noilor coduri, într-o concepție modernă de desfășurare a activității de judecată, dar care încă nu poate fi atins.

Rolul grefierilor este de a veni în sprijinul judecătorilor pentru efectuarea unui act juridic cu celeritate, însă în instanțele din România raportul grefier / judecător este de aproximativ 0,95, în condițiile în care mare parte din această categorie de personal desfășoară alte activități decât participarea efectivă în ședințele de judecată.

Cu titlu de exemplu arătăm că, la o instanță foarte mare cu deficit de personal și în rândul altor categorii de personal, un număr mare de grefieri desfășoară activități și în cadrul altor compartimente (arhive, registraturi, executări penale, citații, tehnoredactare, statistică, compartiment resurse umane, Biroul de relații și informare publică, documentare), multitudinea și complexitatea acestor activități jurisdicționale și nejurisdicționale, ducând ca activitatea efectivă de grefier de ședință să fie efectuată într-un raport de 0,70 pe judecător.

Intrarea în vigoare a noilor coduri a necesitat o realocare a resurselor umane existente, dar și efectuarea mai multor demersuri către instituțiile abilitate în scopul suplimentării schemelor de personal, dată fiind lărgirea atribuțiilor pentru personalul auxiliar de specialitate prin modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Tendința crescătoare a volumului de activitate, a impus, în timp, majorarea schemelor de judecători, fără ca aceasta să fie dublată de măsuri similare și în privința grefierilor sau a celuilalt personal auxiliar de specialitate și conex.

Odată cu suplimentarea schemelor de judecători nu s-a avut în vedere și necesitatea creșterii numărului de grefieri, raportul grefier/judecător nefiind corelat în acest sens.

În materie civilă, noua structură a procesului civil a presupus o serie de schimbări ale organizării instanțelor și atribuții suplimentare pentru personalul auxiliar de specialitate, atribuții ce nu au fost inițial prevăzute în regulamente, modificările survenind ulterior. Seria de noi activități atribuite acestei categorii de personal constituie sarcini în plus,

întrucât ei nu au fost degrevați de alte atribuții, fiind astfel îngreunată activitatea, de multe ori și prin întârzierea în efectuarea lucrărilor.

Supraîncărcarea personalului auxiliar de specialitate generează și o uzură fizică și psihică a acestuia care duce, inevitabil, la o accentuare a disconfortului de motivare și eficiență în activitate.

Grefierul gestionează simultan dosare care se judecă pe vechile dispoziții procedurale, dar și dosare care se judecă pe noile dispoziții, dosare ce urmează alte fluxuri, diferite de cele vechi și pentru care este necesar alocarea unui timp destul de mare, putem spune că timpii de lucru s-au dublat, în condițiile în care același număr de personal are de îndeplinit, pe lângă atribuțiile deja existente, sarcini în plus pentru ducerea la îndeplinire a tuturor operațiunilor legate de noile proceduri (comunicarea cererii, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare, completarea tuturor câmpurilor în Ecris, verificare alerte, verificarea faptului dacă a expirat termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării și de atașare la dosar a răspunsului la întâmpinare ș.a.).

În materie penală, pe lângă volumul mare de cauze care, în mod tradițional se înregistrează pe rol, o altă problemă o reprezintă și numărul mare al ședințelor de judecată și durata acestora, aspecte ce reprezintă impedimente la realizarea calității lucrărilor. Astfel, volumul de activitate, în creștere față de momentul anterior intrării în vigoare a noilor coduri, conjugat cu numărul insuficient de grefieri, cu frecvența participării la ședințele de judecată, cu creșterea operațiunilor care trebuie efectuate în sistemul informatic Ecris, dar și cu numărul lucrărilor pe care le presupune participarea la ședința de judecată cu fiecare dosar în parte, sunt aspecte care au dublat timpii de lucru necesari ducerii la îndeplinire, în limite normale, a atribuțiilor pe care un grefier le are de îndeplinit.

De la data intrării în vigoare a noilor coduri, în materie penală, la cele mai multe instanțe, zilnic sunt planificate mai multe ședințe de judecată, ceea ce implică participarea în acestea a unui număr de grefieri egal cu numărul ședințelor programate. Pentru a se asigura buna desfășurare a activității, este necesar a se asigura stabilitatea pe complete și în ceea ce privește grefierii, astfel încât să nu mai existe o fluctuație a acestora pe toate completele și să poată fi acoperite toate ședințele de judecată. Din cauza numărului insuficient al personalului auxiliar de specialitate, timpul necesar efectuării lucrărilor de către grefieri între ședințele de judecată este relativ redus, context în care a intervenit o stare de surmenaj, culminată cu existența multor concedii medicale.

Această categorie de personal a devenit insuficientă numeric și pentru faptul că mulți grefieri care nu participă în ședințele de judecată (fiind repartizați la diferite compartimente: arhivă, registratură, expediții etc.) îndeplinesc și atribuții privind activitatea de repartizare aleatorie a cauzelor sau activitatea de executări penale.

O situație atipică comparativ cu celelalte materii, specifică doar penalului, o constituie cauzele vizând măsuri preventive, cele de cooperare judiciară internațională în materie penală (mandate europene de arestare, extrădări – reglementate de Legea nr. 302/2004, etc.).

Date statistice

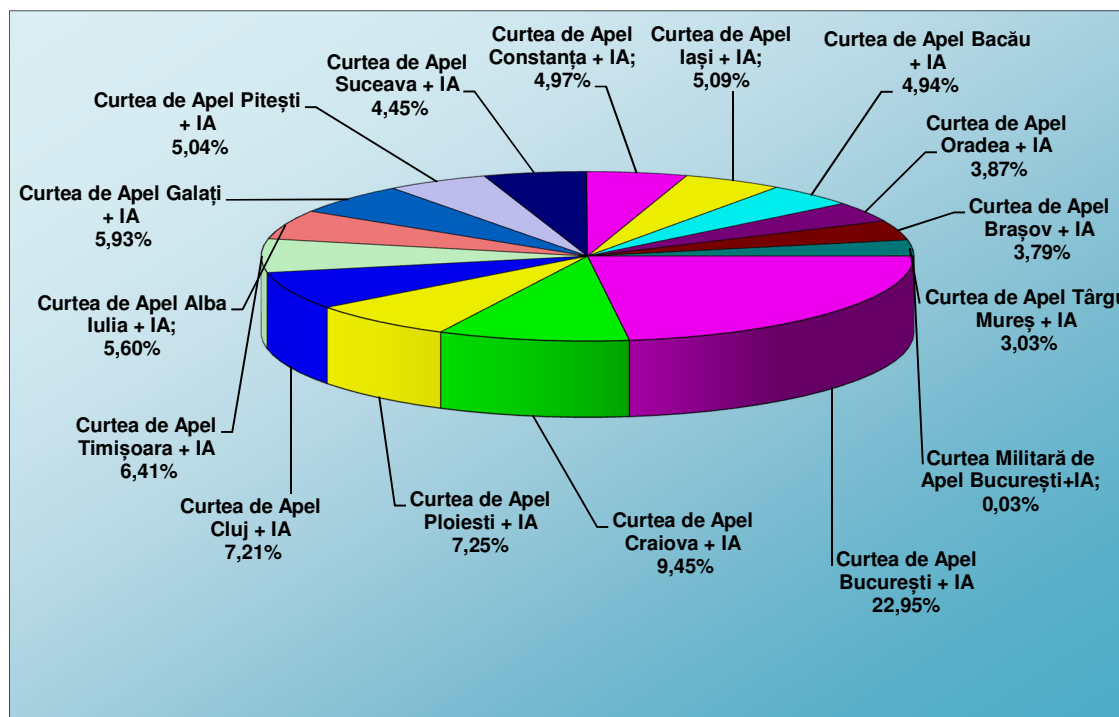
Volum de activitate

O analiză atentă a datelor care relevă volumul de activitate și complexitatea cauzelor, evidențiază o inechitate rezultând din raportul volum de activitate – resurse umane, ceea ce generează un efort multiplicat din partea personalului.

Analiza situației statistice a încărcăturii cu dosare pe grefieri la nivelul instanțelor, pune în lumină o problemă reală, un grad de încărcare ridicat și un deficit de personal.

Modificările legislative intervenite au condus la supraîncărcarea cu sarcini a grefierilor, pe care, aproximativ același număr de personal, trebuie să le finalizeze.

Anul	Volum de activitate înregistrat la nivel național (curți de apel+tribunale+judecătorii)
2015	3.009.301
2016	2.961.436
2017	3.009.976

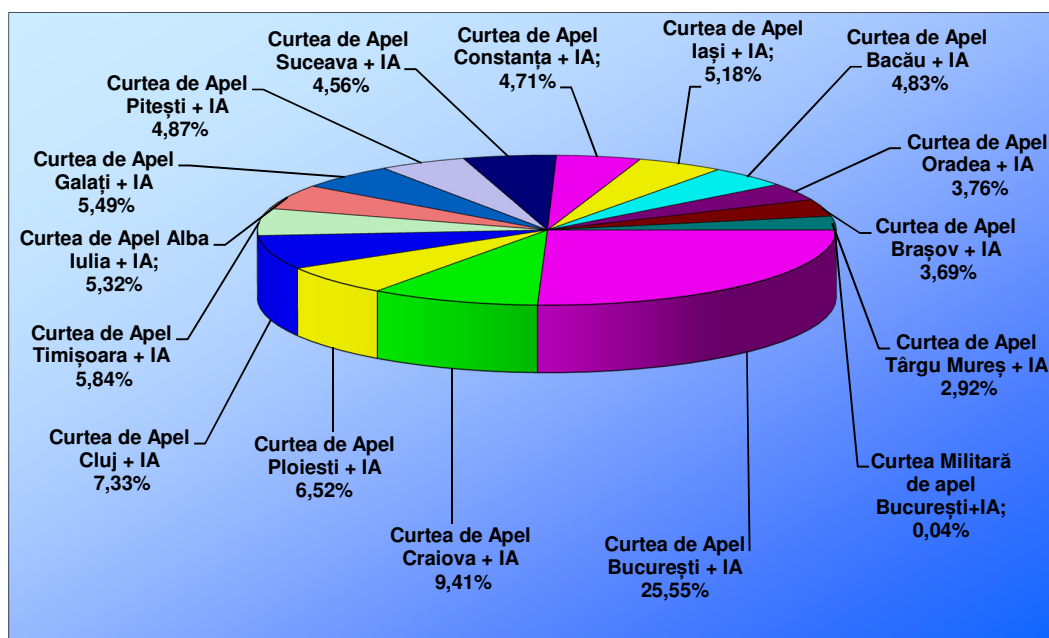

Complexitate în raport de volumul de activitate

Numărul mare al cauzelor aflate pe rolul unei instanțe reflectă activitatea deosebită pe care o desfășoară personalul din cadrul instanței respective. Nu este de neglijat, însă, complexitatea cauzelor respective, întrucât, nu este gestionat doar matematic, un anumit număr de dosare, ci, este gestionată complexitatea acestora, începând de la înregistrarea cauzei pe rolul instanței până la soluționarea acesteia, personalul din instanțe efectuând un management complet al dosarului care necesită un grad ridicat de asumare a responsabilității (ținând seama de timpii de lucru, ședințele de judecată la care participă, întocmirea actelor de procedură etc.).

Anul	Complexitatea activităților înregistrată la nivel național (curți de apel+tribunale+judecătorii)
2015	20.140.977
2016	20.134.063
2017	20.906.445

Așadar, la nivel național, unui volum de 3.009.976 dosare îi corespunde un număr de complexitate de 20.906.445 puncte de complexitate.

Pentru efectuarea unui act juridic cu celeritate este important și aportul grefierilor care vin în sprijinul judecătorilor, însă această categorie de personal este subdimensionată numeric în raport de nevoile actuale, așa cum am arătat în rândurile de mai sus, raportul grefier / judecător fiind, în medie de 0,95, în condițiile în care mare parte din această categorie de personal desfășoară alte activități decât participarea efectivă în ședințele de judecată, activități enumerate în rândurile de mai sus, astfel raportul grefier (care participă în ședința de judecată) / judecător ajungând la 0,70.

Această categorie de personal a devenit insuficientă numeric și pentru faptul că mulți grefieri care nu participă în ședințele de judecată (fiind repartizați la diferite compartimente: arhivă, registratură, citații, expediții, etc.) îndeplinesc și atribuții privind activitatea de repartizare aleatorie a cauzelor sau activitatea de executări penale și civile,

activități specifice de efectuare a copiilor de siguranță prin scanarea dosarelor etc.

În ciuda suplimentării schemelor de personal în cadrul unora dintre instanțe, în activitatea personalului auxiliar s-a menținut supraîncărcarea acestei categorii cauzată de reglementarea mai multor atribuții, suplimentare în raport cu noile coduri de procedură civilă și de procedură penală.

De aceea, echilibrarea volumului de muncă în special în activitatea grefierilor considerăm că este un obiectiv prioritar.

Creșterea volumului de activitate la toate instanțele, diminuarea numărului de personal efectiv existent ca urmare a suspendării raportului de muncă pentru efectuarea concediului pentru creșterea copilului în vârstă de până la 1 sau 2 ani, concedii de maternitate, concedii pentru incapacitate temporară de muncă de lungă durată, au avut ca efect majorarea încărcăturii medii pe grefierii în activitate efectivă, raportat la volumul de activitate, respectiv perioada de timp alocată soluționării cauzelor.

Analiza situației statistice a încărcăturii cu dosare pe grefier la nivel național, pune în lumină o problemă reală, un grad de încărcare ridicat și un deficit de personal.

Creșterea constantă a volumului de activitate, a competenței în plan procedural și a lărgirii atribuțiilor întregului personal, constituie argumente solide pentru suplimentarea schemelor de grefieri.

Soluțiile adoptate până în prezent de a asigura funcționarea unor instanțe prin delegări sau detașări succesive de personal nu reprezintă o modalitate viabilă de rezolvare a crizei acute de personal.

Formarea profesională

Activitatea instanțelor de judecată, cu precădere în ultimii ani, a fost marcată de importanța activității grefierului și a întregului personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor iar aceasta a crescut succesiv în ultimii ani, având în vedere modificările legislative substanțiale, în special cele privind Noile coduri de procedură, respectiv Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală, dar și noua lege a insolvenței, respectiv Legea nr. 85/2014, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

Aceste modificări au presupus atât activități și responsabilități cu caracter de noutate în sarcina grefierilor și a celorlalte categorii de personal auxiliar (grefieri-arhivari și agenți procedurali), dar și o creștere substanțială a operațiunilor necesare pregătirii dosarelor în procedura anterioară fixării termenului de judecată, precum și în perioada ulterioară dezbaterilor, atât în materie civilă cât și în materie penală, toate acestea presupunând intensificarea relațiilor de colaborare dintre grefierii de ședință și judecătorii din completele de judecată.

Având în vedere dinamica procesului legislativ național, documentele europene și internaționale la care România este parte precum și jurisprudența internă și internațională, programele de formare au fost alcătuite astfel încât să răspundă unui standard cât mai ridicat.

Astfel, în cadrul activităților de formare profesională, impactul noilor coduri asupra activității instanțelor a fost analizat mai ales din perspectiva modului de aplicare și interpretare a acestora de către judecători. Modalitățile concrete în care personalul auxiliar din cadrul acestora a fost nevoit să facă față substanțialelor schimbări, creșterii volumului de activitate, adevăratelor provocări din activitatea lor, au rămas în sarcina

fiecărei instanțe și, mai ales, în sarcina fiecărei persoane cu atare atribuții pusă în fața unor noi reglementări procedurale, a unor aplicații informatice cu elemente de noutate și modificări.

De aceea, pregătirea profesională a personalului auxiliar din cadrul instanțelor a fost marcată, atât în anul 2017 cât și în anul 2018, de necesitatea de a adapta munca fiecăruia dintre cei responsabili, la noile realități procedurale, de lipsa de timp pentru o instruire adecvată și într-un cadru organizat, de inadecvarea corespunzătoare a schemelor de personal auxiliar în raport cu creșterea substanțială a volumului de activitate al acestora, de lipsa de timp ce ar fi fost necesar pentru pregătirea corespunzătoare, în condițiile în care majoritatea operațiunilor desfășurate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu trebuie efectuate în termene scurte, precise și care nu pot fi depășite.

Atât în anul 2017, cât și în anul 2018, au fost organizate și de către Școala Națională de Grefieri, activități importante în cadrul formării continue, la care au participat numeroși grefieri din cadrul instanțelor, acestea fiind de natură a acoperi parțial nevoile de formare a personalului auxiliar.

Ca și în anii trecuți considerăm că alocarea unei finanțări adecvate acestei activități, având în vedere inclusiv creșterea continuă a standardului de calitate a lucrărilor întocmite de grefieri și a așteptărilor celor care beneficiază de actul de justiție, justițiabilii, este absolut necesară, neputând fi amânată sine die.

Considerăm că pe fondul menținerii actualei scheme de personal auxiliar de specialitate, redusă numeric în raport cu necesarul real de personal, în situația în care atât Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cât și legislația în vigoare suportă modificări

succesive ce determină completarea fișei posturilor grefierilor cu atribuții noi, supraîncărcarea cu un volum foarte mare de muncă va conduce în mod inevitabil la apariția unor disfuncții în activitatea compartimentelor auxiliare ale instanțelor.

Pe lângă nevoia adaptării resurselor umane la volumul activităților, în special în zona personalului auxiliar și conex se resimte și nevoia degrevării judecătorilor de o serie de atribuții ce ar putea fi îndeplinite lesne de grefierii cu studii superioare.

**Prim grefier al
Curții de Apel București,
*AURELIA BIDIREL***